

Samen werken aan verantwoorde natuursteen
Publieke communicatie

Waarom publieke communicatie?

Principes

1. Onderwerpen kunnen breder zijn dan context Initiatief TruStone
2. De communicatie moet voorzien in behoeften van de doelgroep
3. Informatie moet actueel, relevant, juist en gebruikersvriendelijk zijn

Eisen

1. Communicatie over MVO-beleid van het bedrijf
2. Communicatie over integratie due diligence in bedrijfsvoering
3. Communicatie over risico's en gevolgen in toeleveringsketen
4. Publieke communicatie over de elementen van het plan van aanpak die gericht zijn op het voorkomen en verminderen van negatieve effecten in de toeleveringsketen
5. Publieke communicatie over het klachtenmechanisme dat wordt gebruikt om toegang tot herstel te bieden in de toeleveringsketen
6. Publieke communicatie over de criteria die worden gehanteerd voor prioritering

Aanbevelingen

1. Communicatie over omstandigheden op productielocaties
2. Communicatie over plannen van aanpak voor productielocaties
3. Communicatie over klachtenmechanisme

Bijlagen

Integrale tekstvoorbeelden

Waarom publieke communicatie?

Deze handreiking is bedoeld voor bedrijven die zijn aangesloten bij het Initiatief TruStone.

Bedrijven die deelnemen zullen binnen een jaar een due diligence-proces uitvoeren. Due diligence betekent concreet dat bedrijven op een systematische manier onderzoeken of zij zelf rechtstreeks, of via de keten van leveranciers, in verband staan met daadwerkelijke of mogelijke risico's voor mens, dier, natuur en milieu. Bedrijven die zulke risico's hebben geconstateerd, moeten daartegen maatregelen nemen.

Due diligence bestaat uit zes stappen. Deze handreiking gaat over stap 5: publieke communicatie.

De handreiking geeft toelichting en concrete tekstvoorbeelden. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De teksten dienen ter inspiratie. Het is belangrijk dat de boodschappen die worden gedeeld door bedrijven een weerspiegeling zijn van de situatie die zij hebben aangetroffen in hun toeleveringsketen.

Meer tekstvoorbeelden kun je vinden in een aanvullend voorbeeldendocument op een besloten deel van de website van het Initiatief TruStone.

De UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's) en de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen benadrukken het belang van publieke communicatie over due diligence-inspanningen en de resultaten die daaruit voortvloeien. Transparantie over internationaal maatschappelijk verant-

woord ondernemen (internationaal MVO) wordt ook omschreven als 'knowing and showing'. 'Knowing and showing' laat zien dat een bedrijf midden in de maatschappij staat en zich verantwoordelijk opstelt.

Er zijn verschillende redenen om transparant te zijn over internationaal MVO:

- Bedrijven kunnen laten zien dat ze bijdragen aan verduurzaming van natuursteenketens en daarmee hun reputatie en merkwaarde beter in de hand houden.
- Bedrijven hebben de kans om hun due diligence verder te verbeteren, omdat transparantie geïnteresseerden en belanghebbenden de gelegenheid biedt om terug te koppelen.

Daarnaast is het voldoen aan internationale richtlijnen op zichzelf al een belangrijke reden voor publieke communicatie. Vanaf het tweede jaar van deelname is publieke communicatie ook een vereiste voor Initiatief TruStone-leden. Het secretariaat toetst in de beoordelingsrondes de publieke communicatie van leden.

Hoe?

De OESO-richtlijnen maken een onderscheid tussen principes en eisen:

- De principes geven vooral algemene richtlijnen.
- De eisen geven aan wat minimaal verwacht wordt van importerende bedrijven. Het secretariaat van het Initiatief TruStone toetst daar op.

Naast de principes en eisen zijn er ook aanbevelingen opgenomen in de OESO-richtlijnen. Deze hoeven bedrijven niet per se op te volgen. Ze kunnen wel aanzetten tot belangrijke en interessante informatie aan consumenten en andere afnemers. Dit is belangrijk in het licht van 'knowing and showing'.

De principes, eisen en aanbevelingen worden hieronder omschreven en met voorbeelden toegelicht. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie inkoopsituaties:

- A. Bedrijven die niet zelf importeren;
- B. Bedrijven die uitsluitend materialen importeren die zijn gewonnen en verwerkt binnen de Europese Economische Ruimte (EER);
- C. Bedrijven die materialen importeren die zijn gewonnen en/of verwerkt in risicolanden.

Als bijlagen zijn voor deze inkoopsituaties ook integrale voorbeeldteksten opgenomen.

De OESO-handreiking bij de richtlijnen¹ maakt ook onderscheid tussen communicatie richting het bredere publiek en communicatie richting getroffen stakeholders. Waar relevant maakt deze handreiking dat onderscheid. Als dit onderscheid niet wordt gemaakt, betekent dat overigens niet dat de communicatie uitsluitend op een van beide doelgroepen kan worden gericht. Hou altijd rekening met zowel belanghebbenden in de keten als het bredere publiek.

Juridische context

Bij de communicatie moet rekening worden gehouden met de vertrouwelijkheid van commerciële informatie en andere concurrentie- en veiligheidsoverwegingen:

- Bestaande wetgeving kan soms verbieden dat bepaalde informatie wordt gepubliceerd of grenzen stellen aan de commerciële informatie die gepubliceerd mag worden.
- Overeenkomsten tussen de onderneming en haar zakelijke relaties kunnen beletten dat bepaalde informatie wordt onthuld (bijvoorbeeld de identiteit van klanten).
- Uit het oogpunt van commerciële vertrouwelijkheid kan bepaalde informatie niet worden verstrekt (bijvoorbeeld prijsinformatie, namen van leveranciers).
- Als er mogelijke risico's zijn voor stakeholders of personeel (ook wanneer die voortvloeien uit het onthullen van persoonlijke informatie) is volledige openheid niet raadzaam.

¹ OESO (2018) OECD due diligence guidance for responsible business conduct

Daarnaast kan aansprakelijkheid een aandachtspunt zijn:

- In het algemeen geldt dat als bedrijven hun due diligence goed op orde hebben, publieke communicatie over risico's in de keten niet hoeft te leiden tot een hoger risico om aansprakelijk gesteld te worden voor misstanden. Wel geldt dat due diligence een continu proces is dat stapsgewijs kan worden ingevoerd en daarom niet meteen perfect is of hoeft te zijn. De praktijk laat zien dat publieke communicatie vooral een kans biedt om aan de hand van reacties van externen het eigen due diligence-proces een stap verder te brengen, in plaats van een risico vormt om aansprakelijk gesteld te worden.
- Onvolledige of onjuiste informatie vormt wel een aansprakelijkheidsrisico. Rechtszaken die zich in deze context voordoen, zijn voornamelijk gericht jegens ondernemingen die in hun publieke uitingen claimen duurzaam te zijn/geen misstanden te hebben in de waardeketen maar waar toch negatieve impacts zijn geconstateerd. Het is daarom van belang dat de publieke uitingen van een onderneming geïnformeerd zijn door gedegen informatie uit het due diligence-proces.

Het Initiatief TruStone gaat in een separate notitie in op aansprakelijkheidsrisico's voor bedrijven. Deze notitie is te vinden op de besloten web-omgeving van TruStone.

Principes

1. De onderwerpen van communicatie op het gebied van duurzaamheidskennissen breder zijn dan acties in de context van het Initiatief TruStone

Het is belangrijk om via jouw communicatiekanalen, bijvoorbeeld de website, transparant te zijn over je inspanningen op het gebied van internationaal MVO. Je kunt daarnaast ook andere activiteiten vermelden waarmee jouw bedrijf bijdraagt aan duurzame ontwikkeling.

Voorbeelden:

- De manier waarop je veiligheid op de eigen werkvloer aanpakt;
- Cursussen die aan werknemers worden aangeboden;
- Of jouw bedrijf een erkende leerplek is;
- Hoe je jouw eigen bedrijf milieuvriendelijker maakt;
- Hoe je betrokken bent bij de gemeente waar jouw bedrijf is gevestigd (doe je bijvoorbeeld mee aan een opruimdag);
- Of jouw bedrijf een goed doel steunt.

2. De communicatie moet voorzien in behoeften van de doelgroep

De internationale richtlijnen bevatten niet alleen eisen over wat er gecommuniceerd moet worden maar ook over hoe gecommuniceerd moet worden. Het moet op een formele manier en in een vorm en frequentie, die recht doet aan de impact en toegankelijk is voor het bedoelde publiek.

Communicatie met belanghebbenden of getroffen

Bij communicatie met stakeholders en belanghebbenden die getroffen zijn of mogelijk getroffen worden in het geval van negatieve gevolgen, kunnen geschikte vormen van communicatie zijn:

- direct contact tijdens bijeenkomsten of bezoeken, in samenwerking met de desbetreffende zakelijke relaties of via lokale organisaties;
- direct contact via een (online) dialoog;
- bevindingen van audits of beoordelingen delen met de vakbonden en/of ngo's;
- via een geschikte intermediair, bijvoorbeeld een multi-stakeholder- of branche-initiatief dat mogelijk nauwere contacten onderhoudt met de belanghebbenden.

Publieke communicatie

De vorm van communicatie moet passen bij het doel wat je daarmee wil bereiken en de behoefte van het doelgroep. Bedrijven hebben wel de mogelijkheid communicatie over internationaal MVO te laten passen binnen de eigen stijl van communiceren.

Verskillende communicatievormen lenen zich voor verschillende boodschappen. Zo kan een infographic aangeven hoeveel kinderen er dankzij jouw project naar school kunnen. Of je kunt een kort verhaal met foto's opstellen om aan te tonen hoe je een risico hebt aangepakt en wat dat voor de lokale belanghebbenden heeft betekend.

Ter inspiratie in het kader een paar formats uit andere sectoren.

Bedrijf	Vorm
Verstegen	Informatie over een project om digitaal het pad dat producten afleggen te volgen
Fairphone	informatie over 1 specifiek project
Nineandco	infographic
Essenzahome	digitaal magazine
Dibella	video rapportage
Rademakers	een klein bedrijf uit de textielsector met een duidelijk duurzaamheidspagina
Schijvens Corporate fashion	een eerlijk verhaal over de uitdagingen van het due diligence-proces

Voor grotere bedrijven kan een jaarrapportage een passende vorm zijn. Als rapportagevorm kan gekozen worden uit een:

- afzonderlijk (duurzaamheids)jaarverslag;
- geïntegreerd jaarverslag.

Een jaarlijkse duurzaamheidsrapportage biedt het voordeel dat het rapport volledig op duurzaamheid is gericht en dat dit verslag los van het financiële jaarverslag uitgebracht kan worden. Aan de andere kant biedt een geïntegreerd jaarverslag ook voordelen. Het uitbrengen van een geïntegreerd jaarverslag geeft namelijk blijk van het feit dat MVO-risicobeheersing werkelijk goed is doorgedrongen in de processen van de onderneming. Het bedrijf geeft hiermee de boodschap af dat MVO een integraal onderdeel is geworden van de bedrijfsvoering.

3. De gedeelde informatie moet actueel, relevant, juist en gebruikersvriendelijk zijn en, zover mogelijk, gecommuniceerd worden in begrijpelijke taal

In de communicatie is het belangrijk transparant en eerlijk te zijn. Consumenten en andere afnemers weten dat er misstanden kunnen zijn in de productieketen. Zij waarderen bedrijven die erkennen dat er risico's zijn en die laten zien bij te dragen aan het verminderen daarvan. Het is van belang daarbij te erkennen dat het verduurzamen van de keten een proces van vallen en opstaan is.

Communicatie met belanghebbenden of getroffen

Bij communicatie met stakeholders en belanghebbenden die getroffen zijn of mogelijk getroffen worden is toegankelijkheid essentieel. Zorg bij bepaalde vormen van direct contact voor een tolk. Als je gebruik maakt van folders of posters in en rondom de productielocatie, stel die dan op in de lokale taal.

Publieke communicatie

Als je effectief wilt communiceren is het belangrijk dat de informatie makkelijk vindbaar is, bijvoorbeeld op een aparte pagina van de website over verantwoord ondernemen. Communicatie dient te worden afgestemd op de doelgroep. Wil je je bijvoorbeeld richten op aanbestedende diensten of op consumenten?

Ook is het van belang dat publieke communicatie up to date is. De communicatie kan bijvoorbeeld worden bijgewerkt als er belangrijke veranderingen hebben plaatsgevonden in jouw due diligence-activiteiten of als het jaarlijkse plan van aanpak is opgesteld.

Eisen

1. Publieke communicatie over het beleid van het bedrijf op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen

Bedrijven die zijn aangesloten bij Initiatief TruStone hebben een beleidsverklaring, waarin zij aangeven de internationale richtlijnen te onderschrijven en bij te dragen aan verduurzaming van ketens. Dit maakt deel uit van stap 1 van due diligence. Voor importerende bedrijven is het raadzaam om daarnaast ook een *code of conduct* op te stellen die wordt gedeeld en besproken met leveranciers.

De inhoud van die verklaring kan afhankelijk zijn van jouw inkoop situatie. Hieronder enkele voorbeeldteksten.

Voorbeeldtekst voor niet-importerende bedrijven

[naam bedrijf] vindt het van groot belang dat de winning en verwerking van natuursteen op een duurzame manier plaatsvindt. Wij kopen direct in bij Nederlandse/Vlaamse importeurs waar we een langjarige verbintenis mee hebben. Deze importeurs doen zaken met fabrieken en groeves die ze goed kennen en regelmatig bezoeken. Over het algemeen zijn de arbeidsomstandigheden van een hoog niveau en wordt zeer veel aandacht besteed aan veiligheids- en milieuaspecten.

Initiatief TruStone

[naam bedrijf] is aangesloten bij het *Initiatief TruStone*. *TruStone* is gebaseerd op de uitgangspunten van de Verenigde Naties voor Bedrijfsleven en Mensenrechten,

de Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Organization (ILO). In dit Initiatief werken Nederlandse en Vlaamse bedrijven, vakbonden, ngo's en overheden samen aan verduurzaming van internationale ketens.

Voorbeeldtekst voor bedrijven die alleen uit de EER importeren

[naam bedrijf] vindt het van groot belang dat de winning en verwerking van natuursteen op een duurzame manier plaatsvindt. Wij kopen direct in bij fabrieken in de EER waar we een langjarige verbintenis mee hebben. De fabrieken doen zaken met groeves die ook in de EER liggen. We kennen deze groeves goed en bezoeken ze regelmatig. Over het algemeen zijn de arbeidsomstandigheden van een hoog niveau en wordt veel aandacht besteed aan veiligheids- en milieuaspecten.

Code of conduct

[naam bedrijf] hanteert in haar inkooptraject een Code of Conduct [invoegen link]. In dit document verplichten wij onszelf en onze leveranciers om zich te houden aan een aantal belangrijke juridische, ethische, milieutechnische en sociale normen en waarden.

Initiatief TruStone

[naam bedrijf] is aangesloten bij het *Initiatief TruStone*. TruStone is gebaseerd op de uitgangspunten van de Verenigde Naties voor Bedrijfsleven en Mensenrechten, de Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Organization (ILO). In dit Initiatief werken Nederlandse en Vlaamse bedrijven, vakbonden, ngo's en overheden samen aan verduurzaming van internationale ketens.

Voorbeeldtekst voor bedrijven die uit risicolanden importeren

[naam bedrijf] vindt het van groot belang dat de winning en verwerking van natuursteen op een duurzame manier plaatsvindt. Wij kopen direct in bij fabrieken waar we een langjarige verbintenis mee hebben. De fabrieken doen zaken met groeves die we goed kennen en regelmatig bezoeken. Over het algemeen zijn de arbeidsomstandigheden van een hoog niveau en wordt zeer veel aandacht besteed aan veiligheids- en milieuaspecten.

Code of conduct

[naam bedrijf] hanteert in haar inkooptraject een Code of Conduct [invoegen link]. In dit document verplichten wij onszelf en onze leveranciers om zich te houden aan een aantal belangrijke juridische, ethische, milieutechnische en sociale normen en waarden.

Initiatief TruStone

[naam bedrijf] is aangesloten bij het *Initiatief TruStone*. TruStone is gebaseerd op de uitgangspunten van de Verenigde Naties voor Bedrijfsleven en Mensenrechten, de Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Organization (ILO).

Als deelnemer aan het Initiatief TruStone voeren wij een zogenoemd due diligence-proces uit. Dit betekent concreet dat wij op een systematische manier onderzoeken of wij zelf rechtstreeks, of via de keten van leveranciers, in verband staan met schade die wordt toegebracht aan mens, dier, natuur en milieu. Het gaat daarbij niet alleen om feitelijke schade, maar ook om het risico dat er schade kan ontstaan. Als wij constateren dat we betrokken zijn bij schade, of het risico daarop, nemen we maatregelen om negatieve gevolgen te voorkomen, te beperken of te stoppen.

2. Publieke communicatie over hoe due diligence in de bedrijfsvoering is geïntegreerd

Due diligence is een continu proces. Goede verankering in de bedrijfsvoering is daarom belangrijk. Dit maakt deel uit van stap 1 van due diligence. Door in jouw communicatie in te gaan op de manier waarop je due diligence hebt verankerd, laat je aan belanghebbenden zien dat internationaal MVO onderdeel is van jouw kernactiviteiten.

Hieronder enkele voorbeeldteksten.

Voorbeeldtekst voor niet-importerende bedrijven

Elk jaar bevragen wij onze Nederlandse/Vlaamse leveranciers over hun activiteiten op het gebied van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Als leveranciers niet voldoen aan internationale normen zoeken wij in het uiterste geval een andere leverancier.

Voorbeeldtekst voor bedrijven die alleen uit EER importeren

Onze stenen worden gewonnen en verwerkt binnen de *Europese Economische Ruimte*. In de Europese Economische Ruimte is er wet- en regelgeving om te zorgen dat de omstandigheden voor mens en milieu voldoen aan internationale normen. Desondanks kunnen er toch risico's voorkomen. Wij bezoeken onze leveranciers regelmatig en spreken dan ook met werknemers. Als wij signalen opvangen dat er risico's zijn dan spreken we de desbetreffende leverancier aan. In het uiterste geval zoeken wij een andere leverancier.

Voorbeeldtekst voor bedrijven die uit risicolanden importeren

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is een fundamenteel onderdeel van ons beleid en volledig geïntegreerd in onze bedrijfsvoering.

Samen met onze leveranciers werken we aan een milieuvriendelijke en menswaardige natuursteenketen. Omdat iedere situatie een eigen aanpak nodig heeft, is dit een proces van vallen en opstaan waarin wij veel van elkaar leren. Daarom hanteren we de aanpak van het Initiatief TruStone om risico's te analyseren en te prioriteren. Tevens letten wij erop dat wij met onze eigen inkooppraktijk, zoals levertijden en betalingstermijnen, niet bijdragen aan risico's.

Voorbeeldtekst voor bedrijven die uit risicolanden importeren

Onze producten komen uit Zimbabwe en Vietnam. Eens per jaar bezoeken wij zelf de fabrieken en groeven waar wij afnemen. Via vakbonden en ngo's in Nederland hebben we banden aangeknoopt met vertegenwoordigers van de lokale werknemers en andere belanghebbenden. Tot slot raadplegen wij rapporten die in opdracht van Initiatief TruStone zijn opgesteld over arbeids- en milieuomstandigheden in en rondom de plekken waar onze natuursteen wordt gewonnen en verwerkt.

3. Publieke communicatie over de grootste geprioriteerde risico's en gevolgen in de toeleveringsketen

Communicatie met belanghebbenden of getroffen

Bij (risico's op) negatieve gevolgen is het van grote betekenis om belanghebbenden goed op de hoogte te houden. Daarmee kunnen ergere gevolgen worden voorkomen en dus herstelmaatregelen worden genomen.

Geschikte vormen van communicatie in deze situaties zijn onder andere:

- Delen van resultaten van onderzoeken naar of audits op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten of milieu met belanghebbenden die getroffen zijn of mogelijk getroffen worden, waarbij de vereisten van vertrouwelijkheid in acht worden genomen.
- In samenwerking met de desbetreffende zakelijke relaties, communiceren met belanghebbenden die getroffen zijn of mogelijk getroffen worden.
- Communiceren met belanghebbenden die getroffen zijn of mogelijk getroffen worden via een multi-stakeholder- of branche-initiatief dat mogelijk nauwere contacten onderhoudt met de belanghebbenden.

Publieke communicatie

Communicatie over risico's die in de keten voorkomen, is een cruciaal onderdeel van transparantie. Zeker als een bedrijf een groot aantal ketens heeft, is het waarschijnlijk dat er risico's voorkomen. Het stellen dat een bedrijf voldoet aan alle richtlijnen of voor 100 procent verantwoord onderneemt, omdat het lid is van het Initiatief TruStone, past dan ook niet in het principe van 'knowing and showing'. Verhalen die eerlijk en transparant zijn, waarin zowel negatieve als de positieve zaken worden belicht, passen wel binnen dit principe. Dit soort verhalen zijn geloofwaardig en worden gewaardeerd door de belanghebbenden.

Bedrijven die uit risicolanden importeren

Korte typering

In India is er bij de winning en verwerking van natuursteen een risico op kinderarbeid, met name bij processen die in informele of thuisituaties plaatsvinden. Die situaties zijn lastig te controleren.

Hoe past dit binnen due diligence?

Kinderarbeid kan ernstige en onomkeerbare gevolgen hebben, bijvoorbeeld gezondheidsschade en leerachterstand. Kinderarbeid is daarom een risico dat – als uitkomst van een stakeholderdialoog – vaak een hoge prioriteit krijgt.

Hoe communiceren?

Communicatie over geprioriteerde risico's is een vereiste.

Voorbeeldtekst

Bij de productie van kasseien in de provincie Rajasthan in India is er een kans op kinderarbeid. Kinderarbeid is de laatste jaren vrijwel geheel uitgebannen in productielocaties die voor de export werken. Het kappen van kasseien gebeurt echter vaak door thuiswerkers en daar vindt nauwelijks controle plaats. Deze praktijk kan dus in de hele regio en bij veel gezinnen voorkomen. Voor de kinderen is dit een risico dat een grote impact kan hebben op hun leven. Gemiste jaren in school kunnen moeilijk worden ingehaald, waardoor kindarbeiders een achterstand opbouwen in vergelijking met hun leeftijdgenoten die wel onderwijs hebben kunnen volgen. De exporterende bedrijven hebben zich verenigd om beter zicht te krijgen op de omstandigheden van thuiswerkers en wij ondersteunen hen hierin.

4. Publieke communicatie over de elementen van het plan van aanpak die gericht zijn op het voorkomen en verminderen van negatieve effecten in de toeleveringsketen

Bedrijven die zijn aangesloten bij het Initiatief TruStone leveren jaarlijks een plan van aanpak in waarin zij aangeven hoe ze omgaan met de geprioriteerde risico's. De plannen van aanpak worden op de website van het Initiatief TruStone gepubliceerd.

Communicatie met belanghebbenden of getroffen

Bij (risico's op) negatieve gevolgen is het van grote betekenis om belanghebbenden ook op de hoogte te houden van de voortgang van verbetermaatregelen. Het geeft belanghebbenden een perspectief en bovendien hebben betrokkenen vaak zelf ook ideeën hoe risico's effectief kunnen worden verminderd.

Publieke communicatie

Aanvullend aan wat in het plan van aanpak staat, kun je via jouw eigen communicatiekanalen meer toelichting geven over de aanpak die je hebt gekozen en over de voortgang daarvan.

Bedrijven die uit risicolanden importeren

Korte typering

Een bedrijf heeft in zijn ketens kinderarbeid aangetroffen. Partijen bij het Initiatief TruStone hebben met hun partners in de betreffende regio een collectief project opgezet. Het bedrijf doet mee aan het project.

Hoe past dit binnen due diligence?

Van bedrijven wordt verwacht dat ze bijdragen aan het verminderen van risico's die het meest ernstig en waarschijnlijk zijn. Bedrijven kunnen zelf bijdragen aan het verminderen van risico's of ze kunnen deelnemen aan collectieve projecten. Voor complexe en regionale problemen zoals kinderarbeid kan een collectieve aanpak effectief zijn.

Hoe communiceren?

Communicatie over de aanpak van geprioriteerde risico's is een vereiste.

Voorbeeldtekst

Om het risico op kinderarbeid in de Indiase staat Rajasthan aan te pakken, doen wij mee met een gezamenlijk project waarbij andere bedrijven en partijen van Initiatief TruStone en ook lokale organisaties betrokken zijn. Het project bestaat uit twee fases. In het komende jaar gaan we samen met de associatie van exporteurs zorgen voor een goede registratie van thuiswerkers en werknemers in cobble yards en groeves en van alle kinderen die in de regio wonen. Als de registratie op orde is, gaan we samen met onze partners vanaf volgend jaar zorgen dat er voldoende docenten beschikbaar zijn en gaan we monitoren of alle kinderen in de regio ook daadwerkelijk de lessen volgen.

5. Publieke communicatie over het klachtenmechanisme dat wordt gebruikt om toegang tot herstel te bieden in de toeleveringsketen

In maart 2021 is een onafhankelijke Klachten- en Geschillencommissie gestart. Benadeelden kunnen bij deze commissie terecht wanneer hun rechten geschonden worden. Een effectief klachten- en geschillenmechanisme is de zesde en laatste stap in het due diligence-proces, waar gevraagd wordt van bedrijven om mee te werken aan, of te zorgen voor, herstelmaatregelen. Het is via dit mechanisme dat alle belanghebbenden in de keten hun stem kunnen laten horen, zoals arbeiders in, of omwonenden van fabrieken of groeves.

De partijen van het Initiatief TruStone zullen via hun lokale contacten aandacht vragen voor het Klachten- en Geschillenmechanisme.

Communicatie met belanghebbenden of getroffen

Het is belangrijk om ook zelf belanghebbenden in de keten op de mogelijkheid te wijzen om een klacht in te dienen. Bespreek het met je leverancier en met de werknemers op de locaties.

Publieke communicatie

Voor bedrijven kan het spannend zijn om een klacht via het gezamenlijke Klachten- en Geschillenmechanisme te ontvangen. Uiteindelijk zorgt het er voor dat de bedrijven echt te weten komen wat er speelt op het vlak van sociale en mensenrechten en milieu, en hun due diligence verder kunnen verbeteren. Door in jouw communicatie uitleg te geven over dit mechanisme, laat je zien dat je je kwetsbaar durft op te stellen en niets aan toeval overlaat.

Voorbeeldtekst voor alle bedrijven

Via de onafhankelijke Klachten- en Geschillencommissie van het Initiatief TruStone kunnen alle belanghebbenden in de keten een melding doen. Arbeiders op productie- of groevelocaties kunnen bijvoorbeeld een klacht indienen bij de Commissie over kinderarbeid, mogelijk ongelijke behandeling of onvoldoende belangenbehartiging. Omwonenden van groeves kunnen bijvoorbeeld een klacht indienen over milieuschade of schendingen van landrechten. Vertegenwoordigers van werknemers of andere maatschappelijke organisaties kunnen dit ook doen als de belangen van mens of milieu in het geding zijn.

Als er een klacht is ingediend, is de eerste stap om via bemiddeling tussen de betrokken partijen een oplossing te vinden voor het probleem waarmee alle betrokkenen akkoord gaan. Als dit niet lukt, zal de Commissie een bindende uitspraak doen. De internationale richtlijnen van de OESO en de VN zijn daarvoor het uitgangspunt.

Op deze [pagina](#) kunt u meer lezen over de Commissie. Daar staat ook uitgelegd hoe te handelen bij een klacht of een geschil.

6. Publieke communicatie over de criteria die worden gehanteerd voor prioritering

De internationale richtlijnen schrijven voor dat risico's die het meest ernstig en waarschijnlijk zijn als eerste moeten worden aangepakt. Ernst en waarschijnlijkheid zijn belangrijker dan bijvoorbeeld invloed. Een groot volume van afname of een goede relatie met de leverancier kan dus geen reden zijn om een risico te prioriteren. Prioritering moet vervolgens plaatsvinden in samenspraak met belanghebbenden en experts.

Het is zeer belangrijk om in je communicatie aan te geven hoe je hebt geprioriteerd en in overleg met wie. Je kunt daarmee laten zien dat je zorgvuldig en volgens de internationale richtlijnen te werk bent gegaan. Daarmee bent je ook

minder kwetsbaar voor kritiek. Er kunnen namelijk altijd partijen zijn die het er niet mee eens zijn dat bepaalde risico's niet de hoogste prioriteit hebben gekregen.

Voorbeeldtekst voor bedrijven die uit risicoland importeren

Omdat het niet haalbaar is om alle risico's tegelijkertijd aan te pakken, maken wij een overzicht van de ernst en waarschijnlijkheid van risico's. Zo kunnen we zien welke risico's de prioriteit hebben.

Wij hebben bij verschillende leveranciers in verschillende landen risico's aange troffen op het gebied van milieu, lonen en kinderarbeid. In overleg met partijen die zijn aangesloten bij Initiatief TruStone zijn wij tot de volgende prioritering gekomen:

Het risico op het gebied van milieu heeft in dit geval niet direct onomkeerbare gevolgen en gaan wij in het komende jaar niet aanpakken. Het risico van lage lonen is een regionaal probleem. Op dit moment zijn vakbonden in overleg over loonsverhogingen. Wij hebben aangegeven dat hogere loonkosten voor ons geen reden zijn om een andere – goedkopere – leverancier te gaan zoeken. Wij wachten de uitkomst van het onderhandelingsproces af en besluiten zo nodig volgend jaar of wij zelf meer zouden moeten doen om dit risico te verminderen.

Het komende jaar heeft het verminderen van kinderarbeid voor ons de prioriteit. Als kinderen niet naar school gaan, belemmert dat hun ontwikkeling. Kinderarbeid is daarom een risico dat onomkeerbare gevolgen kan hebben. Samen met andere bedrijven en lokale ngo's gaan we een project opstarten om het lokale onderwijs te verbeteren om kinderen van thuiswerkers een toekomstperspectief te bieden en zo ook kinderarbeid tegen te gaan.

Aanbevelingen

1. Publieke communicatie over de omstandigheden op productielocaties

Zowel eis 3 als aanbeveling 1 behandelen de situatie in productielocaties en de risico's en gevolgen die daar voorkomen. Om te voldoen aan de eisen moet er

worden beschreven wat de grootste geprioriteerde risico's en gevolgen zijn. De aanbevelingen richten zich op de bredere situatie op productielocaties. In plaats van alleen de hoogste geprioriteerde risico's en gevolgen te beschrijven, kunnen ook minder grote dreigingen en omstandigheden die juist heel goed zijn worden behandeld.

Bedrijven die uit risicolanden importeren

Korte typering

Een bedrijf heeft verschillende risico's in zijn ketens aangetroffen. Na overleg met stakeholders heeft hij besloten om als eerste deel te nemen aan een project om kinderarbeid in de regio te verminderen.

Hoe past dit binnen due diligence?

Van bedrijven wordt verwacht dat ze bijdragen aan het verminderen van risico's met negatieve impact op mens of milieu. Het is vaak niet haalbaar om alle risico's tegelijkertijd aan te pakken. Bedrijven kunnen daarom beginnen bij risico's die het meest ernstig en waarschijnlijk zijn.

Hoe communiceren?

Publieke communicatie over risico's die niet zijn geprioriteerd is geen directe vereiste, maar wordt wel aanbevolen. Een bedrijf kan zo laten zien zorgvuldig due diligence uitgevoerd te hebben.

Voorbeeldtekst

Voor onze fabriek in Andhra Pradesh (India) hebben wij een audit uit laten voeren door XertifiX. Hieruit blijkt dat er veel goed gaat in onze fabriek. Zo krijgen de werknemers voldoende pauzes, ontvangen een leefbaar loon en wordt de administratie goed bijgehouden. Maar er zijn zeker ook verbeterpunten. Zo was er geen vakbond vertegenwoordigd in de fabriek, voert het management geen anti-discriminatiebeleid, krijgen de werknemers niet doorbetaald tijdens ziekteverlof en hebben werknemers niet de mogelijkheid om een klacht in te dienen.

2. Publieke communicatie over de plannen van aanpak die betrekking hebben op de productielocaties

Zowel eis 4 als aanbeveling 2 behandelen de situatie in productielocaties en de manieren waarop bedrijven bijdragen aan verbeteringen. Om te voldoen aan de eisen moet er worden beschreven wat de hoogste geprioriteerde risico's en gevolgen zijn, en de manier waarop deze worden aangepakt. De aanbevelingen richten zich op de bredere situatie op productielocaties. Je kunt hier ook andere verbeteracties benoemen.

Bedrijven die uit risicolanden importeren

Korte typering

Een bedrijf heeft afgeschreven apparatuur die technisch in orde is, geschonken aan zijn leverancier in India.

Hoe past dit binnen due diligence?

De schenking adresseert geen geprioriteerd risico, maar draagt wel bij aan verbeteringen in de keten.

Hoe communiceren?

Publieke communicatie hierover is geen vereiste maar wordt wel aanbevolen.

Voorbeeldtekst

De apparatuur in onze Nederlandse locatie was economisch afgeschreven en technisch nog in zeer goede staat. Wij hebben de apparatuur geschonken aan onze leverancier in Andhra Pradesh (India). Met de apparatuur kunnen zij beter omgaan met pieken in de productie.

3. Publieke communicatie over ontvangen klachten en de manier waarop daarmee is omgegaan

Tijdens de behandeling van een klacht door de Klachten- en Geschillencommissie onthouden alle in de procedure betrokken partijen zich van publieke informatieverstrekking over de inhoud van de klacht en het proces van de klachtbehandeling. De uitspraak wordt wel gepubliceerd op de website van het convenant.

Communicatie met belanghebbenden of getroffen

Ongeacht de inhoud van de uitspraak, is het raadzaam contact te leggen met de betrokkenen. Een klachtenprocedure kan altijd impact hebben op onderlinge verhoudingen. Een open gesprek kan bijdragen aan een goede verstandhouding.

Publieke communicatie

Het is raadzaam om naar aanleiding van de uitspraak als bedrijf daarover publiek te communiceren. Anderen zullen daar in ieder geval over communiceren. Door zelf transparant te zijn over jouw kant van het verhaal voorkomt je dat je in een negatief daglicht komt te staan.

Onderdelen van die communicatie kunnen zijn:

- Ook al vindt due diligence zorgvuldig plaats, het is altijd mogelijk dat we op een bepaald moment niet alle risico's voldoende in beeld hadden;
- De uitspraak helpt om de kwaliteit van onze due diligence verder te verbeteren;
- We doen alles om de schade te herstellen en in de toekomst te voorkomen.

Voorbeeldtekst voor bedrijven die uit risicolanden importeren

Wij brengen jaarlijks onze keten in kaart en gaan na of er risico's zijn op het gebied van sociale en mensenrechten en milieu. Ook al vindt dit proces zorgvuldig plaats, toch is het mogelijk dat we risico's over het hoofd zien. Betrokkenen in de ketens kunnen dan altijd een melding doen bij de Klachten- en Geschillencommissie van het Initiatief TruStone over negatieve impact die zij ervaren.

Het afgelopen jaar hebben we via deze commissie een melding ontvangen over een ongeluk bij een van onze leveranciers waarbij een medewerker gewond is geraakt. De veiligheid van deze fabriek was een risico dat niet door ons was geprioriteerd. Volgens de Klachten- en Geschillencommissie van het Initiatief TruStone ging het om een waarschijnlijk risico waar we hogere prioriteit aan hadden moeten toekennen. Momenteel bekijken we samen met betrokken partijen hoe we deze medewerker kunnen helpen om naar vermogen weer aan het arbeidsproces mee te doen en hoe we samen met de fabriekseigenaar zoveel mogelijk kunnen voorkomen dat in de toekomst opnieuw ongelukken plaatsvinden.

Bijlage 1

integraal voorbeeld inkoop situatie bedrijven die zelf niet importeren

[naam bedrijf] vindt het van groot belang dat de winning en verwerking van natuursteen op een duurzame manier plaatsvindt. Wij kopen direct in bij Nederlandse/Vlaamse importeurs waar we een langjarige verbintenis mee hebben. Deze importeurs doen zaken met fabrieken en groeves die ze goed kennen en regelmatig bezoeken. Als zich misstanden voordoen dan worden die in overleg met de productielocatie opgelost. Wij bevragen onze leveranciers jaarlijks over hun activiteiten op het gebied van internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Initiatief TruStone

[naam bedrijf] is aangesloten bij het Initiatief TruStone. TruStone is gebaseerd op de uitgangspunten van de Verenigde Naties voor Bedrijfsleven en Mensenrechten, de Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Organization (ILO). In dit Initiatief werken Nederlandse en Vlaamse bedrijven, vakbonden, ngo's en overheden samen aan verduurzaming van internationale ketens.

Het Initiatief TruStone kent ook een onafhankelijke Klachten- en Geschillencommissie. Hier kunnen alle belanghebbenden in de keten hun stem kunnen laten horen. Arbeiders op productie- of groevelocaties kunnen bijvoorbeeld een klacht indienen bij de commissie over kinderarbeid, of omdat ze denken niet gelijk behandeld te zijn, of hun belangen niet behartigd zijn. Op deze [pagina](#) kunt u meer lezen over de Commissie. Daar staat ook uitgelegd hoe te handelen bij een klacht of een geschil.

[invoegen logo TruStone, op te vragen bij het secretariaat]

Bijlage 2

integraal voorbeeld inkoop situatie bedrijven die uitsluitend materialen importeren die zijn gewonnen en verwerkt binnen de Europese Economische Ruimte (EER)

[naam bedrijf] vindt het van groot belang dat de winning en verwerking van natuursteen op een duurzame manier plaatsvindt. Wij kopen direct in bij fabrieken in de *Europese Economische Ruimte* waar we een langjarige verbintenis mee hebben. De fabrieken doen zaken met groeves die ook in de EER liggen. We kennen deze groeves goed en bezoeken ze regelmatig. Over het algemeen zijn de arbeidsomstandigheden van een hoog niveau en wordt zeer veel aandacht besteed aan veiligheids- en milieuaspecten.

Code of conduct

[naam bedrijf] hanteert in haar inkooptraject een *Code of Conduct*. In dit document verplichten wij onszelf en onze leveranciers om zich te houden aan een aantal belangrijke juridische, ethische, milieutechnische en sociale normen en waarden.

[Invoegen link naar code of conduct]

Initiatief TruStone

[naam bedrijf] is aangesloten bij het Initiatief TruStone. TruStone is gebaseerd op de uitgangspunten van de Verenigde Naties voor Bedrijfsleven en Mensenrechten, de Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Organization (ILO). In dit Initiatief werken Nederlandse en Vlaamse bedrijven, vakbonden, ngo's en overheden samen aan verduurzaming van internationale ketens.

Het Initiatief TruStone kent ook een onafhankelijke Klachten- en Geschillencommissie. Hier kunnen alle belanghebbenden in de keten hun stem kunnen laten horen.

Arbeiders op productie- of groevelocaties kunnen bijvoorbeeld een klacht indienen bij de Commissie over kinderarbeid, mogelijk ongelijke behandeling of onvoldoende belangenbehartiging.

Op deze [pagina](#) kunt u meer lezen over de Commissie. Daar staat ook uitgelegd hoe te handelen bij een klacht of een geschil.

[invoegen logo TruStone, op te vragen bij het secretariaat]

Bijlage 3

Integraal voorbeeld inkoop situatie bedrijven die materialen importeren die zijn gewonnen en/of verwerkt in risicolanden

Wij willen bijdragen aan een duurzamere wereld. Door hoogwaardige, prachtige natuursteenproducten te leveren en door op een positieve manier bij te dragen aan de ontwikkeling van de plekken waar onze natuursteen wordt gewonnen en verwerkt. Internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen is een fundamenteel onderdeel van ons beleid en compleet geïntegreerd in onze bedrijfsvoering. Samen met onze leveranciers werken we aan een milieuvriendelijke en menswaardige natuursteenketen.

Code of conduct

[naam bedrijf] hanteert in haar inkooptraject een *Code of Conduct*. In dit document verplichten wij onszelf en onze leveranciers om zich te houden aan een aantal belangrijke juridische, ethische, milieutechnische en sociale normen en waarden.

[Invoegen link naar code of conduct]

Initiatief TruStone

[naam bedrijf] is aangesloten bij het Initiatief TruStone. TruStone is gebaseerd op de uitgangspunten van de Verenigde Naties voor Bedrijfsleven en Mensenrechten, de Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Organization (ILO).

Als deelnemer aan het Initiatief TruStone voeren wij een zogenaamd due diligence-proces uit. Dit betekent concreet dat wij op een systematische manier onderzoeken of wij zelf rechtstreeks, of via de keten van leveranciers, in verband staan met schade die wordt toegebracht aan mens, dier, natuur en milieu. Het gaat daarbij niet alleen om feitelijke schade, maar ook om het risico dat er schade kan ontstaan. Als wij constateren dat we betrokken zijn bij schade, of het risico daarop, nemen we maatregelen om negatieve gevolgen te voorkomen, te beperken of te stoppen.

[invoegeen logo TruStone, op te vragen bij het secretariaat]

Onze bijdrage aan verbetering van omstandigheden in de ketens

De plekken waar onze steen vandaan komt, staan niet altijd in een positief daglicht. De overheid ter plekke is vaak niet efficiënt genoeg om arbeids- en milieuumstandigheden goed te controleren. Daarom is het des te belangrijker dat wij ons best doen om de risico's in kaart te brengen en ons inzetten om verbeteringen teweeg te brengen. Omdat onze leveranciers ook aan veel andere bedrijven leveren, is onze invloed beperkt en is dit een proces van vallen en opstaan.

Als eerste stap hebben wij risico's in onze ketens in beeld gebracht. Wij hebben drie risico's aangetroffen:

1. Volgens een rapport van ASK [\[link\]](#) komt kinderarbeid voor in de Indiase staat Rajasthan. Wij hebben hierover met onze leveranciers gesproken. De leveranciers zijn doordrongen van de ernst van deze zaak en er zijn geen aanwijzingen dat kinderarbeid bij hen of hun directe leveranciers voorkomt. Wij weten wel dat er bij bepaalde producten die thuis worden afgewerkt kinderarbeid plaatsvindt en dat er geen garantie is dat wij als bedrijf die stenen niet importeren.
2. Wij hebben een audit laten uitvoeren voor onze granietgroeve in Tamil Nadu in India. De groeve zelf is geïnspecteerd op verschillende aspecten, zoals arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden. Hieruit bleek dat er veel goed gaat in onze groeve. Er worden voldoende beschermingsmiddelen aangeboden en de apparatuur is in goede staat. Ook krijgen de werknemers voldoende pauzes en ten minste het lokale minimumloon. Verbeterpunten zijn er ook. Niet alle werknemers beschikken over een geldig legitimatiedocument. Dat betekent dat ze ook niet verzekerd zijn. Ook worden de beschermingsmiddelen lang niet altijd daadwerkelijk gebruikt door de werknemers.
3. In onze keten in Vietnam is er geen onafhankelijke vakbond vertegenwoordigd in het groevegebied waar wij afnemen, waardoor de werknemers een zwakke onderhandelingspositie hebben.

Als tweede stap hebben wij een plan van aanpak ontwikkeld om bij te dragen aan verbeteringen [\[link\]](#). Omdat het niet haalbaar is om alle risico's tegelijkertijd aan te pakken, maken wij een overzicht van de ernst en waarschijnlijkheid van risico's. We bespreken dat vervolgens met belanghebbenden of vertegenwoordigers daarvan, zoals vakbonden en ngo's. Aan de hand daarvan bepalen we welke risico's we als eerste aanpakken.

De kans op kinderarbeid willen wij absoluut vermijden, dus wij blijven daarover in overleg met onze leveranciers in Rajasthan. Met het management van onze

directe leverancier hebben we afgesproken dat zij erop toezien dat bij hun eigen locaties maar ook bij die van hun toeleveranciers bij het werven van nieuwe medewerkers de legitimatie altijd wordt gecheckt en gekopieerd voor de administratie. Daarnaast ondersteunen we een lokale ngo die een school ondersteunt en in de gaten houdt of kinderen daadwerkelijk naar school gaan.

Veiligheid en gezondheid hebben voor ons een hoge prioriteit. De kans dat er iets misgaat in de groeve, is altijd aanwezig. De gevolgen zouden zeer ernstig kunnen zijn, bijvoorbeeld als werknemers onvoldoende gebruik maken van de beschermingsmiddelen. Wij hebben in Tamil Nadu een lokale ngo gevonden die de werknemers trainingen gaat geven om zo iedereen aan te moedigen beter gebruik te maken van de aanwezige beschermingsmiddelen. Samen met onze leverancier hebben we ook borden opgehangen die werknemers wijzen op het belang van beschermingsmiddelen.

Ook zijn wij op zoek naar een vakbond in Vietnam, in het besef dat vakbondsvrijheid daar niet vanzelfsprekend is. Omdat er momenteel geen signalen zijn van misstanden of arbeidsconflicten, vinden wij dit een minder hoog risico.

Onafhankelijke Klachten en Geschillencommissie

Via de onafhankelijke Klachten- en Geschillencommissie van het Initiatief TruStone kunnen alle belanghebbenden in de keten hun stem kunnen laten horen. Arbeiders op productie- of groevelocaties kunnen bijvoorbeeld een klacht indienen bij de Klachten- en Geschillencommissie over kinderarbeid, of omdat ze denken gediscrimineerd te worden, of omdat hun fundamentele rechten als mens of als arbeider niet worden gerespecteerd. Omwonenden van groeves kunnen bijvoorbeeld een klacht indienen over milieuschade of schendingen van landrechten. Vertegenwoordigers van werknemers of andere maatschappelijke organisaties die de belangen van mens en milieu behartigen, kunnen ook een klacht indienen bij de Commissie indien zich een schending

voordoet van de internationale normen die het Initiatief TruStone onderschrijft. Als er een klacht is ingediend, is de eerste stap om via bemiddeling tussen de betrokken partijen een oplossing te vinden voor het probleem waarmee alle betrokkenen akkoord gaan. Als dit niet lukt, zal de Commissie een bindende uitspraak doen. De internationale richtlijnen van de OESO en de VN zijn daarvoor het uitgangspunt. Nadat de Commissie een uitspraak heeft gedaan, bekijken wij samen met de Trustone-partijen hoe wij onze invloed kunnen uitoefenen om de situatie in de fabrieken en groeves te verbeteren.

Op deze [pagina](#) kunt u meer lezen over de Commissie. Daar staat ook uitgelegd hoe te handelen bij een klacht of een geschil.

Uiteraard zijn niet alle arbeiders bij alle toeleveranciers op de hoogte van het klachtenmechanisme en als ze het wel zijn dan durven ze misschien niet altijd een melding te doen. Wij zijn daarom ook in gesprek met leveranciers en lokale organisaties om het belang van het klachtenmechanisme duidelijk te maken.

